

Ey Harun'un kız kardeşi

Hiz. Meryem'e y6neltilen bu hitap, Meryem Suresi 28. ayette Őu Őekilde nakledilir:

يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأً سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا

“Ey Hârûn'un kız kardeşi! Senin baban k6t6 bir kimse değildi; annen de iffetsiz bir kadın değildi.”

(Meryem, 19/28)

Fahreddin er-Râzî burada **“Yâ uhte Hârûn / Ey Hârûn'un kız kardeşi”** ifadesi hakkında zikredilen g6r6Őleri toparlayıp değerlendiriyor. Metinden 7ıkan 6zlu netice Őu Őekilde verilebilir:

Râzî'ye g6re bu ifadede ge7en **Hârûn** hakkında d6rt ihtimal ileri s6r6lm6Őt6r:

Birinci g6r6Ő: Hârûn, İsrailoğulları i7inde z6hd, takva ve salahıyla tanınan meŐhur bir salih kiŐidir. Hiz. Meryem ona neseben değil, **salah ve iffet bakımından benzetilerek** nisbet edilmiŐtir. Yani mana: **“Sen takvada, iffette, ibadette Hârûn gibi bilinen biriydin; Őimdi bu nasıl oldu?”** Bu g6r6Ő Katâde, Ka'b, İbn Zeyd ve Muęîre b. Őu'be gibi isimlerden nakledilmiŐtir.

İkinci g6r6Ő: Buradaki Hârûn, **Hiz. Musa'nın kardeşi olan peygamber Hârûn'dur.** Buna g6re “Hârûn'un kız kardeşi” s6z6, ger7ek kardeşlik değil, **soy ve nesep bağı** ifade eder. Arap7ada bir kimseye, ge7miŐteki b6y6k bir zata mensubiyet sebebiyle “onun kardeşi” veya “onun oğlu” denilebildiği gibi burada da Hiz. Meryem'in, Hârûn soyundan oluŐuna iŐaret edilmiŐ olur.

676nc6 g6r6Ő: Buradaki Hârûn, k6t6 hali ve fiskiyla tanınan bir kiŐidir. Buna g6re s6z, nesep i7in değil, **ayıplama ve benzetme** i7in kullanılmıŐ olur. Yani sanki: **“Sen de onun gibi mi oldun?”** demek istenmiŐtir.

D6rd6nc6 g6r6Ő: Hiz. Meryem'in ger7ekten **Hârûn isminde bir erkek kardeşi vardı** ve ayet hakiki manada bunu ifade etmektedir.

Râzî'nin deęerlendirmesine g6re, bu son g6r6Ő yani **Hiz. Meryem'in Hârûn isimli ger7ek bir kardeŐinin bulunmuŐ olması**, iki sebeple daha g67cl6 g6r6nmektedir:

1. Lafızlarda asıl olan, mecaza gitmeden önce **hakiki manayı esas almaktır.** Yani “kız kardeş” denilmişse, öncelikle bunun gerçekten kardeşlik manasında anlaşılması daha uygundur.
2. Ayette Hz. Meryem’in anne ve babasının da iyi kimseler olduğu vurgulanmaktadır. Eğer onun ayrıca salih biri olan bir kardeşi de varsa, o zaman yapılan kınama daha şiddetli olur. Yani mana şu olur:
“Senin annen böyle temiz, baban böyle salih, kardeşin de böyle iyi bir insan iken sen nasıl böyle bir ithama sebep olacak bir hâle geldin?”
Bu, ayetteki azarlamanın etkisini daha da artırır.

Özetle Râzî, görüşleri naklettikten sonra **hakiki mana kaidesi** ve **kınamanın daha belîğ olması** sebebiyle, **“Hârûn”un Hz. Meryem’in gerçek kardeşi olması ihtimalini daha kuvvetli** görmektedir.